WYMAGANIA EDUKACYJNE – JĘZYK POLSKI

Liceum ogólnokształcące i technikum oraz szkoła branżowa I i II stopnia

Wersja ogólna i skrócona

OCENA DOPUSZCZAJĄCA – 2

Uczeń:

- **wymienia** podstawowe informacje dotyczące poznanych utworów, autorów, epok i zjawisk kulturowych;
- **rozpoznaje** podstawowe rodzaje, gatunki, konwencje i środki artystycznego wyrazu;
- **wskazuje** temat, główną myśl, podstawowe problemy i elementy świata przedstawionego;
- **określa** podstawowe znaczenie wskazanych elementów tekstu;
- **rozpoznaje** podstawowe zjawiska językowe i stylistyczne;
- **stosuje** podstawowe zasady poprawności językowej i kompozycji wypowiedzi;
- **formułuje** krótką, komunikatywną wypowiedź ustną lub pisemną;
- **odtwarza** podstawowe informacje zawarte w tekście i korzysta z podanych źródeł.

OCENA DOSTATECZNA – 3

Uczeń:

- **opisuje** poznane utwory, epoki, zjawiska literackie i kulturowe;
- **wyjaśnia** podstawowe znaczenia, motywy, problemy i zależności występujące w tekstach;
- **porównuje** wybrane elementy utworów i tekstów kultury;
- **rozpoznaje** środki stylistyczne, językowe i retoryczne oraz **określa** ich podstawowe funkcje;
- **stosuje** poznane pojęcia i terminologię w typowych sytuacjach;
- **przedstawia** własne stanowisko i **uzasadnia** je podstawowymi argumentami;
- **tworzy** spójną wypowiedź ustną lub pisemną zgodną z podstawowymi zasadami danej formy;
- **wyszukuje** i **porządkuje** informacje z podstawowych źródeł.

OCENA DOBRA – 4

Uczeń:

- **charakteryzuje** utwory, epoki, nurty, motywy, problemy i zjawiska kulturowe;
- **analizuje** budowę i sposób funkcjonowania tekstu;
- **interpretuje** podstawowe znaczenia dosłowne, metaforyczne i symboliczne tekstu;
- **porównuje** teksty oraz **dostrzega** związki między nimi;
- **określa** funkcje środków stylistycznych, językowych i retorycznych;
- **stosuje** wiedzę językową i literacką w analizie tekstów oraz tworzeniu własnych wypowiedzi;
- **formułuje** tezę lub stanowisko, **argumentuje** i **wnioskuje**;
- **tworzy** logiczne, spójne i poprawne wypowiedzi ustne i pisemne;
- **wykorzystuje** informacje z różnych źródeł odpowiednio do realizowanego zadania.

OCENA BARDZO DOBRA – 5

Uczeń:

- **analizuje** i **interpretuje** teksty literackie, nieliterackie i inne teksty kultury w sposób pogłębiony;
- **wyjaśnia** związki między utworem, epoką oraz kontekstami historycznymi, kulturowymi, filozoficznymi i biograficznymi;
- **porównuje** różne teksty i **dostrzega** ich wzajemne nawiązania oraz kontynuacje;
- **formułuje** samodzielne tezy interpretacyjne i **uzasadnia** je odpowiednimi argumentami;
- **analizuje** funkcje środków artystycznych, językowych i retorycznych oraz **wyjaśnia** ich wpływ na znaczenie tekstu i odbiorcę;
- **wartościuje** przedstawione w tekstach postawy, idee i wartości;
- **tworzy** złożone, spójne, logiczne i funkcjonalne wypowiedzi dostosowane do sytuacji komunikacyjnej i formy gatunkowej;
- **selekcjonuje**, **porządkuje** i **syntetyzuje** informacje z różnych źródeł;
- **wykorzystuje** wiedzę z różnych obszarów do rozwiązywania problemów interpretacyjnych.

OCENA CELUJĄCA – 6

Uczeń:

- **samodzielnie i twórczo analizuje**, **interpretuje** i **ocenia** teksty literackie, nieliterackie i inne teksty kultury;
- **dostrzega** i **wyjaśnia** wieloaspektowe związki między tekstami, epokami, kulturą, sztuką i współczesnością;
- **formułuje** oryginalne tezy i **argumentuje** je, wykorzystując różnorodne konteksty;
- **wartościuje** idee, postawy i rozwiązania artystyczne oraz **uzasadnia** własne stanowisko;
- **sprawnie wykorzystuje** wiedzę językową, literacką i kulturową w nowych i problemowych sytuacjach;

- **tworzy** oryginalne, pogłębione i wieloaspektowe wypowiedzi;
- **projektuje** i **opracowuje** własne działania twórcze, interpretacyjne lub badawcze;
- **ocenia**, **selekcjonuje**, **syntetyzuje** i **weryfikuje** informacje pochodzące z różnorodnych źródeł;
- **samodzielnie rozwija** wiedzę oraz **wykorzystuje** ją w nowych sytuacjach problemowych.

OBSZARY OCENIANIA

Wymagania obejmują w szczególności:

1. Kształcenie literackie i kulturowe

- odbiór, analiza i interpretacja utworów;
- rozpoznawanie i określanie funkcji środków artystycznych;
- sytuowanie utworów w kontekście epoki;
- porównywanie tekstów i dostrzeganie nawiązań;
- interpretowanie motywów, symboli, wartości i problemów;
- odczytywanie różnych tekstów kultury.

2. Kształcenie językowe

- rozpoznawanie i analizowanie zjawisk językowych;
- stosowanie wiedzy o języku;
- posługiwanie się poprawną polszczyzną;
- rozpoznawanie i funkcjonalne wykorzystywanie środków stylistycznych i retorycznych.

3. Tworzenie wypowiedzi

- formułowanie własnego stanowiska;
- argumentowanie i wnioskowanie;
- prowadzenie dyskusji;
- tworzenie wypowiedzi ustnych i pisemnych;
- dostosowanie formy, stylu i języka do sytuacji komunikacyjnej;
- stosowanie zasad kompozycji i spójności tekstu.

4. Samokształcenie

- wyszukiwanie i selekcjonowanie informacji;
- korzystanie z różnych źródeł;
- porządkowanie i syntetyzowanie informacji;
- samodzielne poszerzanie wiedzy;
- przygotowywanie prezentacji, projektów i innych form pracy.

Program „Oblicza epok” szczególnie akcentuje formułowanie własnych odpowiedzi, opinii, ocen, tez i uzasadnień, analizowanie funkcji środków stylistycznych, argumentowanie, wnioskowanie oraz tworzenie tekstów w formach wskazanych w podstawie programowej. Samokształcenie obejmuje natomiast m.in. gromadzenie i porządkowanie materiałów, przygotowanie pracy oraz prezentowanie jej efektów.

SKALA POZIOMÓW WYMAGAŃ

Ocena	Poziom działania	Przykładowe czasowniki operacyjne
2 – dopuszczająca	odtwarzanie, rozpoznawanie	wymienia, rozpoznaje, wskazuje, nazywa, określa
3 – dostateczna	rozumienie	opisuje, wyjaśnia, porównuje, przedstawia, stosuje
4 – dobra	zastosowanie i analiza	charakteryzuje, analizuje, interpretuje, wykorzystuje, argumentuje
5 – bardzo dobra	pogłębiona analiza i ocena	analizuje, interpretuje, uzasadnia, wnioskuje, wartościuje, syntetyzuje
6 – celująca	ocenianie, tworzenie, samodzielne rozwiązywanie problemów	ocenia, projektuje, tworzy, opracowuje, formułuje, weryfikuje, twórczo wykorzystuje

Zasada: wymagania są stopniowane pod względem trudności, a poziomy wyższe obejmują osiągnięcia poziomów niższych.